

Doğa Sporlarının ve Doğa Kulüplerinin Üyelere Katkısı

Mustafa Şeref AKIN¹

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 09.06.2021

Kabul Tarihi: 03.10.2021

Online Yayın Tarihi:

03.10.2021

Bu makalede doğa sporlarının ve doğa kulüplerinin bireylere olan katkısı incelenmiştir. Doğa kulüplerine üye olanlar üzerine etnografik çalışma yapılmıştır. Doğa sporlarıyla uğraşan 14 kişiyle çocukluklarından itibaren geçen süreç, spora başlamaları ve kulüplerde olan faaliyetleri üzerine mülakat yapıldı. Elde edilen verilerde doğa sporlarının yedi katkısı bulunmuştur: Mücadele etme, planlama, doğaya olan sevgi, doğa güzelliklerine farkındalık, sakinleştirme, heyecan katma ve geliştirmedir. Bu sporları yapanların çocukluk dönemleri hareketli, maceralarla ve hayallerle doludur. Katılımcılar gençlik döneminde birden çok doğa sporunun deneyimledikten sonra bir tane uzmanlık alanı seçmişlerdir. İlerleyen dönemde ise eğitmenliğe geçiş yapmışlardır. Gençlik dönemi doğa sporları yapmaya başlamada doğru bir zamanlama olarak görülebilir. Bundan dolayı orta yaşta ve kulüp üyesi olmayan bir kişinin doğa sporlarına karşı hevesi de olsa bunu gerçekleştirmesinin zor olduğu anlaşılmıştır. Doğa sporları yapmak isteyenlerin izlemesi gereken ilk adımın kulüp benzeri organizasyonlara katılmak olduğu görüldü. Birey açısından kulüpler sadece spor öğrenilen ve yapılan yer dışında farklı dinamikleri vardır. Çalışmada doğa kulüplerinin üyeye beş katkısı tespit edilmiştir: Arkadaşlık ortamı sağlama, etkinlikleri organize etme, motive etme, farklı sporları tanıttırma ve eğitim alma fırsatı tanınmasıdır. Kulüpler bu hususlarda ne yaptıklarının, artı ve eksiklerinin değerlendirmeleri gerekmektedir. Kulüp sadece spor yapılan yer dışında sosyalleşme ve motivasyon kaynağıdır. Kulüp üyeleri arasında arkadaşlık bağları perçinleştikçe, kulübe bağlılık ve etkinliklere katılım artacaktır.

Anahtar Kelimeler

Doğa Sporları, Doğa Kulüpleri, Gençlik.

The Contribution of Nature Sports and Nature Clubs to Members

Abstract

Article Info

Received: 09.06.2021

Accepted: 03.10.2021

Online Published:

03.10.2021

In this article, the contribution of nature sports and nature clubs to individuals has been examined. An ethnographic study was conducted on those who were members of nature clubs. Interviews were conducted with 14 people who were involved in outdoor sports about the process they had spent since their childhood, their beginnings in sports, and their activities in clubs. In the data obtained, seven contributions of outdoor sports were found: struggling, planning, love for nature, awareness of natural beauties, calming, adding excitement and development. The childhood periods of those who play these sports are full of action, adventures, and dreams. Participants chose one area of specialization after experiencing multiple outdoor sports during their youth. In the following period, they switched to teaching. The youth period can be seen as the right timing to start doing outdoor sports. Therefore, it has been understood that it is difficult for a middle-aged person who is not a club member to realize this, even if he is enthusiastic about extreme sports. It was seen that the first step to be followed by those who want to do outdoor sports is to join club-like organizations. In terms of the individual, clubs have different dynamics other than just the place where sports are learned and practiced. In the study, five contributions of nature clubs to the member were identified: Providing an environment of friendship, organizing activities, motivating, introducing different sports, and providing the opportunity to receive training. Clubs need to evaluate what they are doing in these matters, their pros and cons. The club is a source of socialization and motivation other than just the place where sports are played. As the bonds of friendship between club members are strengthened, loyalty to the club and participation in activities will increase.

Keywords

Nature Sports, Nature Clubs, Youth.

¹ Prof. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, mustafa.akin@erzincan.edu.tr

Giriş

Doğa sporları doğadan faydalanılacak şekilde sportif doğal hareketlerle yapılan dağcılık, kaya tırmanışı, kano gibi spor alanları olarak tanımlanır (Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2011; Çakıcı ve ark., 2014; Broadhurst, 2001). Doğal çevreye seyahat anlamına gelir (Kiper ve Arslan, 2007; Erdoğan, 2013). Coğrafya, insanların yaşadıkları çevreyi anlamalarına, ilgi duydukları ve merak ettikleri diğer bölge ve ülkeleri anlamalarına olanak sağlar (Atalay, 2002).

Doğa temelli turizm rekreasyon amaçlı olarak doğada vakit geçirmek ve yaşamak yararlı bir olgudur (Godbey, 2009). Aktiviteler, mesleki alanda yaşam tarzlarındaki pasiflikten dolayı olumsuz olarak etkilenen bireyleri harekete geçirerek hayatı daha iyi hale getirmektedir (Kelly, 1990). Doğa sporları, yeni bir deneyim kazanma, sağlıklı yaşam, boş zamanları verimli bir şekilde kullanma, macera deneyimi yaşama insan ihtiyaçlarını karşılamışlardır. Yaşam standartların yüksek olduğu ve çoğu insanlarının teknolojiden etkilendiği ülkelerde, doğa sporlarının popüleritesi artmaktadır (Neuman, 2004). Doğa turizminde maceralı etkinlikler (kamping, at, kano vb.) ve sporlar şeklinde çeşitlilik göstermektedir. Doğa sporlarından özellikle dağcılık ve tırmanma fiziksel deneyimin (Hörst, 2008; Lourens, 2010; Llewellyn ve ark., 2008; Lourens, 2010) yanında mücadele etme, sorumluluk gibi duyuşsal ve bilişsel deneyimleri de içermektedir (Graydon ve Hanson, 2005; Moynier, 2004; Urcan, 2015). Doğa turizmi, becerileri geliştirmektedir (Gürer, 2012; Gürer ve ark., 2015). Vahşi tabiat, fiziksel egzersiz, bilişsel zekâ, eğlenme, meydan okuma, macera, tek başına kalma arzusu, doğal manzara, doğaya yakın olma ve bilinmeyenini arama doğa sporcuları tarafından tercih edilmektedir (Draper ve ark., 2008; Dinç, 2006; Dubrin, 1995).

Doğa sporlarına katılanların profilleri doğa sporlarının riskine göre değişmektedir (Caymaz ve ark., 201; Dinç, 2006; Dubrin, 1995). Doğa sporlarından en riskli olan dağcılık ve paraşütçülük yapanların diğerlerine yapanlara göre daha fazla heyecan aradıkları tespit edilmiştir (Jack ve Ronan, 1998). Doğa sporlarına başlayanların arasında iyi eğitim almadıklarında ve yeteneklerine uygun olmadığında ölümcül kazalara sebep olmaktadır (Graydon ve Hanson, 2010; Moynier, 2004). Bunun yanında öz yeterlilik ve doğa sporları arasındaki ilişki araştırılmış ve problem çözme yeteneğinin önemi ortaya konmuştur (Llewellyn ve ark., 2008). Doğa sporlarının öz yetenek ve problem çözme yeteneğini geliştirdiği bulunmuştur (Kelley ve ark., 1997). Çünkü tehlikeye karşı sürekli çözüme yönelik tetikte olma algısını geliştirmektedir (Toczek-Werner ve Sołtysik, 2009). Bu açıdan sporcularını bilişsel zekalarını geliştirici eğitimlere katılmalıdırlar (Gürer ve ark., 2020). Doğa sporlarına katılımcıların başlama yaşlarının genç yaşta olduğu ve bu grubun yeteneklerini geliştirmeyi amaçladıkları bulunmuştur (Toczek-Werner ve Sołtysik, 2009). Deneyimleri arttıkça da öz yeterlilik ve problem çözme yeteneklerini geliştirdikleri görülmektedir.

Çalışmalarda doğa sporlarının yenilik arayışı, liderlik, mesuliyet alma, kendini görme, kendini geliştirme, yarışma ihtiyacı, karar verme, itimat sağlama, risk alma gibi rekabetçi piyasaya ekonomisi ile ilişkisi ortaya konmuştur (Burak ve ark., 2016; Demir, 2003; Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2011). Doğa sporlarındaki ekip çalışmaları katılımcılara, bireyler arası iletişim ve takım çalışması becerilerini geliştirmektedir (Wagner ve Campbell, 1994; Plummer, 2009).

Doğa sporlarının bireylere katkısından dolayı bunları daha kontrollü yapabilecekleri mekanlar oluşturuldu. Tabiatta meydana gelen sporların gelişen yeni bir hizmet olarak kapalı mekânlar geliştirilmiştir.

Hava, deniz, dağ ve nehirlerde meydana getirilen sörf, kürek, tırmanış vb. sporlar güvenilir ve denetimli bir biçimde iç mekânlarda (hususî salonlardaki tırmanış duvarları ve AVM) tüketime sunulmaktadır. Aksiyon sporları, bireysel sporlar, serüven sporlar, ekstrem sporlar ise son 20 yılda yükselmiştir (Burak ve ark., 2016).

Sahip olduğu coğrafi imkânlarla rağmen Türkiye’de doğa turizmin sanayileşememesinin sebepleri araştırıldığında, doğa turizm faaliyetleri yatırımların yetersiz kalması, ülke ve bölge genelinde pazarlama ve tanıtımın yetersiz olması, özel sektörün yatırımlarının yetersiz olması, bölgedeki planlamanın turizm potansiyelini canlandıracak düzeyde olmaması, turizm sektöründe çalışanların İngilizce seviyesinin yetersiz olması konuları ortaya çıkmaktadır (Bozça ve ark., 2017).

Doğa spor kulüplerinin üyeler üzerine etkisi değinilmiştir (Kaplan ve Ardahan, 2013; Koçak ve Balçı, 2010; Gürer ve ark., 2016). Bu kulüplerin faydaları eğitim, geziler, malzeme sağlamaları olarak sıralanmaktadır (Kaplan ve Ardahan, 2013).

Bu kadar yoğun bir artış gösteren doğa sporlarının ihtiyacını karşılamak üzere Türkiye’de birçok kulüp kurulmaktadır. Doğa kulüplerinin faaliyetlerinin geliştirilmesi için kamusal destek verilmesi gerektiği öne sürülmüştür (Gürer ve ark., 2016). Çevre kirliliğine karşı doğa sporları kulüpleri farkındalığını arttırmaktadır (Koçak ve Balçı, 2010). Kulüplerin seçtikleri temalar yöredeki doğa şartları belirlemektedir.

Makalede kişilerin doğa sporlarına ve kulüp üyeliklerine yönelmelerindeki sebepler öğrenilmektedir. Doğa sporlarının ve kulüplerinin kişilere olan katkısı incelenmektedir. Özellikle şehir hayatında yaşayanlar doğaya yaklaşmak ve yaşamlarına sporu yerleştirmek için doğa sporlarını yapmak istemekteler. Bunu başarmış olan kişilerle yapılan derinlemesine mülakatlarda çocukluklarından başlayarak doğa sporlarına tanışmaları ve uzmanlaşma süreçlerine kadar süreç sorulmuştur. Yeni başlayacak olan kişilerin izlemesi gereken adımlar tartışılmıştır. Bu çalışmada, kulüplerin aktif çalışabilmesi için nelere odaklanmaları gerektiği ve nasıl daha fazla üye çekebilecekleri tartışılmıştır.

Materyal ve Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma yöntemi etnografik yöntemdir. Doğa sporları yapanları derinden tanıma ve kulüple yaşadıkları ilişkileri ortaya çıkarabilme amacıyla etnografik mülakat tekniği kullanılmıştır. Dinleme bir ısınma turuyla başladıktan sonra doğa turizm üzerine geçirdikleri bir deneyim anlattırılır (Akın, 2020).

Doğa sporu mülakatında, kullanıcı deneyimine, faaliyetine, motivasyonuna ve duygularına odaklanılmıştır (Tablo 1). Etnografik çalışmanın özelliği doğa sporu algısını direk olarak sorulmadan katılımcıların yaşamış oldukları hikayelerinden dolaylı şekilde algısının ortaya çıkartılmasıdır (Young, 2015; Liedtka ve ark., 2014). Kullanıcı hikayelerinden elde edilen iç görüler tümevarımla kavramsallaştırılmaktadır (Elliot & Elliot, 2003). Öncelikle kullanıcının çevresini ve yaşam perspektifini anlaşılmalıdır. Spesifik hikayeler aranmaktadır (Liedtka ve Ogilvie, 2011; Akın, 2019a).

Yarı kurgusal modelle cevaplara göre sorular esnetilmektedir. Tam kurgusal yöntemde hazırlanan sorular sıkı bir şekilde takip edilirken, yarı kurgusalda mülakatın gidişatına göre şekil almaktadır (Young,

2015). Bu makalede yarı-kurgusal etnografik mülakat yöntemi esnekliğinden dolayı kullanılmaktadır (Merriam ve Tisdell, 2015).

Takip sorularıyla daha derine inmektedir. Yüzeysel bilgiler güvenli olmamaktadır. Daha derine indikçe, kullanıcının mantığını, tepkilerini, yol gösterici ilkelerini ve motivasyonlarını anlamaktadır. Bunlar güvenli ve açık cevaplardır (Merriam ve Tisdell, 2015; Luma Institute, 2012). Görüşme sırasında kullanıcıya hiçbir çözüm sunulmamaktadır. Yalnızca sorunu ortaya çıkarmak amaçlanır (Young, 2015). Kullanıcılar ilgili bir dinleyici bulduklarında açılırlar. Uzun cevaplar içeren soruların yanına takip soruları sorulur (Coulter vd., 2001).

Araştırma Grubu

Araştırmanın evreni 2010-2019 döneminde Kocaeli’nde doğa sporları yapanlardan oluşmaktadır. Örneklemi ise Kocaeli’nde doğa spor kulüplerine üye olan 14 kişiden oluşmaktadır. Katılımcılar 28-49 yaş arasındaki 9 kadın 5 erkekten oluşmaktadır. Görüşülenler arasında ebeveynleri arasında doğa sporu yapılan saptanmamıştır. Tamamına yakını gençken ve özellikle üniversite döneminde doğa sporuna başlamışlardır (Tablo 1).

Etnografik mülakatta örüntü bulununcaya kadar 14 kişi ile görüşüldü. Kalitatif çalışmalarda istatistiksel veri üretilmediği için konuşmacı adeti belirleyici değildir. Esas olan deneyim yaşayanlarla derinlemesine konuşarak kalıpların ortaya çıkarılmasıdır. Nielsen (2000) deneyim sahibi 5 kişiyle yapılan görüşmeler sonucunda sorunların %80’ine vakıf olunacağını belirtmiştir. Sonrasında yapılan bilimsel çalışmalarda 5 kişinin %45-60 arasındaki problemleri ortaya çıkardığını, 10 kişiyle sorunların %75’inin kapsandığını göstermektedir. Ama kullanıcı sayısının 10’un üstüne çıkarmak, problemi keşfetmeye katkısı marjinaldir (Faulkner, 2003; Nielsen, 2020; Nielsen, 2012).

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Özellikler

Kod	Cinsiyet	Yaş	Ebeveynlerin Sporla İlgisi	Kocaeli’ne Gelme Sebebi	Doğa Sporlarına Başlangıç
Y1-yelken	Kadın	28	Yok-teşvik etmişler	Ekonomik	Çocuk
D1-dağcılık	Erkek	32	Yok-teşvik etmişler	Memuriyet	Genç
K1-kampçılık	Erkek	42	Yok	Ekonomik	Genç
NK1-nehir kanosu	Erkek	40	Yok	Ekonomik	Genç-üniversite sonrası
D2-dağcılık	Erkek	30	Yok	Memleketi	Genç
F1-doğa fotoğrafçısı	Kadın	38	Yok	Memleketi	Genç
DAL1-dalış	Kadın	36	Yok	Memuriyet	Genç
D3-dağcılık	erkek	42	Yok	Memleketi	Genç
KAY1-kayak	kadın	38	Yok	Memleketi	Genç
T1-trekking	kadın	35	Yok	Ekonomik	Genç
DK- deniz kanosu	kadın	35	Yok	Memuriyet	Genç
T2-trekking	kadın	30	Yok	Üniversite okumak	Genç-üniversitede
DB1-dağ bisikleti	kadın	32	Yok	Memuriyet	Genç
D4-dağcılık	kadın	49	Yok	Ekonomik	Genç-üniversitede

Verilerin Toplanması

En temel araştırma konusu kullanıcıyla empati kurularak doğa sporuna başlamasındaki etkenleri, sebepleri ve stratejileri belirlemektir. Bu soru direk olarak kullanıcıya sorulmamaktadır. Yorum içermektedir. Kullanıcıların iç görülerini topladıktan sonra üretilen kavramlar üzerinden bulgular ve stratejiler elde edilmektedir.

Etnografik araştırmalarda insanlar için neyin anlamlı olduğunu ve bireylerin günlük hayatı nasıl deneyimledikleri öğrenilmektedir. Sosyo-demografik özellikler yerine,, sadece daha önce doğa sporunu yapma ve bununla ilgili bir hikyeye sahip olması kriterdir (Young, 2015).

İlk set soru en son deneyimini anlatması istenmektedir (Tablo 2). En son yaşadığı deneyim daha yeni olması sebebiyle detaylar daha çok hatırlanmaktadır. Etnografik araştırmalarda insanların yaşadıkları somut olaylar ve ayrıntılar incelenmektedir (Akın, 2020). Mülakat boyunca sadece yaşadığı deneyim üzerine sorulmaktadır. Kullanıcının yaşamadığı bir deneyim üzerinden yorum yapmasından kaçınılmaktadır. Çünkü gerçekte kullanıcının nasıl davranacağı önceden kestirilememektedir (Akın, 2019b; Young, 2015). Bu aşamada samimiyeti arttırmak için senli-benli soru yapısına geçilmektedir. Her cevaba karşı takip sorusu yönlendirilmektedir (neden?).

İkinci set soru, memnuniyet ve memnuniyetsizlik üzerinedir. Kullanıcıyı harekete geçirmede en temel nedenler düşünceler, duygular ve prensiplerdir. Etnografi bu husuları ortaya çıkarmayı hedeflemektedir (Zaltman, 2003; Zaltman ve Zaltman, 2008).

nc sette tercih ettiği doğa sporu sebebi ile sorulmaktadır. Mülakat bitirilmeden önce, atlanan bir soru veya kullanıcının kendisini ifade etmek istediği bir konu varsa, konuşması teşvik edilmektedir.

Tablo 2. Mülakat Protokolü

Protokol Başlangıcı	Merhaba doğa sporlarını araştırmak gezmek görmek tecrübe ve deneyim kazanmak amacıyla bu Őehirdeki spor aktivitelerini anlamak ve analiz etmek sebebiyle burada bulunmaktayım. Bu mülakat tamamen senin aından senin arzu ve isteğine bağlı olmak koşuluyla herhangi bir sebepten dolayı durmak istiyorsan lütfen bana bunu bildir. Bilgilerinizin gizlilik ilkelerine uygun bir Şekilde çalışmalarda kullanılacaktır. Böyle bir durumla karşılaşmamız konusunda o zamana kadar söylediğin her Őeyi silebilirim.
Isınma Turu (Karşınızdaki Kişiye Göre Isınma Turu Değişebilir)	İlk olarak kendimi tanıtayım..... Sizi tanımaktan başlayalım, kendinizden, doğa sporlarıyla ilgili kendinizden bahseder misiniz biraz?
Ses Alma	İzniniz olursa ses kaydı alabilir miyim?
Geçmiş	Doğa sporlarına olan ilgin nereden geliyor? Annen ve baban bu konuda tecrübeliler mi?
Yaşanmış Son Hadise	En son ne zaman doğa sporu yaptın? Kiminleydin? Nasıl yapmaya karar verdin? Anlatır mısın?
Duygular	Doğa sporunda yaşadığın olumlu veya olumsuz bir olayı anlatır mısın? Bu olumsuz/olumlu durumlar karşısında ne hissettin?
Doğa Sporları Arasındaki Tercihini	Neden doğa sporları arasında.... bu kadar bağlandın? Bu sporu yaparken hissettiğin duygular nelerdir?
Şehir	Őehirdeki bu sporla ilgili yaptığın aktivitelerden, zorlandığı konulardan bahseder misin?
Sorulması Gereken	Sana sormam gereken ama atladığım soru oldu mu?

Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen veriler gruplanmıştır. Örgü oluşturulmuştur. Bu amaçla 14 katılımcıdan 84 i gr 9 ana ve 27 alt başlık elde edilmiştir.

Bulgular

Dört konu ön plana çıkmıştır: doğa sporların kişiye katkıları, kulüplerin oynadığı kilit roller, çocukluk dönemleri ve birden çok doğa sporları denemişlerdir.

Doğa Sporunun Kişiyeye Katkıları

Doğa sporlarının kişiyeye yedi katkısı vardır: Mücadele etme, planlama, doğaya olan sevgi, doğa güzelliklerine farkındalık, sakinleştirme, heyecan katma ve geliştirmedir.

Mücadele etme, zorlukları aşmayı sağlamaktadır: Doğa sporları tek başına durmaya, mücadele etmeye yardımcı olmaktadır (Y1). Doğa sporlarında zorlukları aşmadan dolayı güçlü bir lider olmamı sağlamıştır (Y1). *Zorlukların sonucunda vardıkları hedefi kıvançla anlatmaktalar:* Zirveye tırmanmadaki anın verdiği heyecan tüm yürüyüşün verdiği acılı yorgunluğu unutturmakta ve torunlara anlatılacak bir anı olarak kalmaktadır (D1). Yelkende hava şartları zorlarsa da doğru manevralarla durumu düzeltmişse iyi ki denizdeyim diye düşünmektedir (Y1). Trekkingde zorlu yollarda zirveye doğru yürümekten çok keyif alır (T1).

Asil bir spor olduğunu düşünmektedirler: Dağcılık insanların fiziksel ve psikolojik sınırlarını öğrenmelerini sağlar ve yüksek yerler yolculuk yapılması sebebiyle asil bir spordur (D2).

Akut'un başarılarına değinmektedirler: Öncü kurtarma örgütü AKUT dağcılar tarafından kurulması bu geliştirilen yetenekler sayesinde (D2).

Planlama yapılmasını sağlamaktadır. Bu planlama yemeklerin yapılmasından rotaya kadar kendini göstermektedir. Yemekler planlanmaktadır: Kampta en büyük zorluk yemeklerin pişirilmesi ve pişirilen yemeklerinde lezzetli olmasıdır (K1). Piyasa da kamp mutfak malzemesi konusunda çok çeşit var. Seçimde zaman verilmeli ve dikkatlice seçilmelidir (K1). Instagram ortaya çıkan tanıtılan pratik olmayan maliyetli ve ağır malzemeler yerine hafif menüler için bir tencere ve bir bardak tercih edilmelidir. Yemek pişirme de doğru malzemeler seçildiği sürece her yerde kamp yapılır (K1). *Rota planlamaktadır:* Rota seçimi akıntılar, rüzgâr şiddeti, dalga kırılmaları ve gemi trafiğine göre yapılmakta ve Gökova körfezi gibi rotalar gizem ve güzelliğini korumaktadır (DK1). Dağcılıkta insanlar ekip oyuncusu olmayı, riskli, tehlikeli, zor durumlarda karar vermeyi, problem çözmeyi, yolu, lojistiği planlamayı, etrafını gözlemeyi ve kendilerini geliştirerek liderlik vasıflarını arttırmışlardır (D2).

Doğaya olan sevgiyi ortaya çıkarmaktadır: İçindeki çocuğu sevgi ve şefkatle canlı tutmanın yollarından biri de deniz sporları yapmak, dalganın ve rüzgarın sesini dinlemek ve yarışmaktır (Y1). Dalgaları ve denizi çok sevmekte ve deniz sevdalısı olarak denizcilikle uğraşmaktadır (Y1). Astronomi ve yıldızlara meraklı olduğu için ilk yelkenlisinin adı deneble, samanyolunda kuşu andıran bir takım yıldızı (Y1). *Yurt dışındaki gezilerinde de doğa güzelliklerini takip etmektedirler:* Afrika'ya gittik ve ilkbahar döneminde tabiat ve insan içtenliği sebebiyle hiç durmadan fotoğraf çekmiştir (F1). Özellikle doğasının güzel olan ve doğaya bakan ve doğa sporu yapmaya elverişli ülkeleri gezmeyi tercih etmektedir (D3).

Coğrafyanın doğa güzelliklerinin farkına varmayı sağlamaktadır: En son Ağrı'ya kulüpten arkadaşlarıyla tırmanırlar ve Ağrı'nın muhteşem manzarasını unutamazlar (D4). Dünyada yelken yarışlarının olduğu birçok ülkeye gitse de. Ege denizine karşı kalbi delice akmakta çünkü denizin mavi tonu ve heyecanı (Y1). *Doğada bulduğu güzellikleri sıralamaktadır:* Denizle bütünleştiğinde spor kişi ayak basılmamış koyalara, plajlara, doğa harikası ortamlara, antik kentlere, turkuaz sulara ulaşabilme ve hayallerini geliştirme fırsatı bulmaktadır (DK1). En son Kocaeli'ne bir saat uzaklıkta ağacı, doğası, sporuyla muhteşem Kandıra'da kulüpten arkadaşlarıyla trekking yapmış (T2). *Sevdikleri coğrafyaları saymaktadır:* En çok önerdiği yerler

sular, yemekler, coğrafi özelliklerinden dolayı Nevşehir, Balıkesir, Antakya, İzmir, güney sahilleri (K1). *Doğa problemlerine dikkat çekilmektedir:* Kocaeli doğal zenginlikleri olmasına rağmen özellikle İstanbul'dan gelen atıklarla sürekli kirletilmektedir (D1).

Sakinleştirmektedir: Güneşim doğuşu, şehrin gürültüsünden, hava kirliliğinden, stresinden kopuş, ormanın ve sessizliği yaşanmaktadır (D1). *Dalga sesi vurgulanmaktadır:* Dalga sesi sinirlendiğinde, sıkıldığında sakinleştirmekte ve hayal gücünü çalıştırmaktadır (Y1)

Heyecan getirmesidir: Yeni yürüyüş noktası yeni heyecan getirmektedir (D1). Üniversite çağlarında doğa sporlarına ilgisi başlamakta ve kendisindeki çocuk muzurluğunu ortaya çıkardığını düşünür (D4).

Geliştirmesidir: Dağcılığa ilgi arttıkça profesyonel olarak ilgilenip eğitimlerle kendisini geliştirmektedir (D1).

Doğa Kulüplerinin Kişiyeye Katkısı

Doğa kulüplerinin bu sporların gerçekleştirilmesinde dört ana katkısı tespit edilmiştir. Arkadaşlık ortamı, etkinlikleri organize etme, motive etmesi, farklı sporları tanıma ve eğitim fırsatı tanınmasıdır.

Arkadaşlık ortamı sağlamaktadır: Kamp kulübü çatısında, arkadaşlarla uzunca, keyiflice, özgürce zaman geçirecekleri farklı yerleri keşfetmek üzere kamp yapmaktalar (K1). Arkadaş ve ailesiyle uzunca vakit geçirmektedir (N1). Doğada arkadaşlarla zaman geçirmek çok keyif vermektedir (KAY1). *Yeni ortama adaptasyonu sağlamaktadır:* Kulüpteki tanıştığım arkadaşlar şehre adapte olmamı sağlamışlardır (Y1).

Etkinlikleri organize etmektedir: Kocaeli yelken kulübü etkinliklerinde bakanlıklardan, gezginlerden, yarış kazananlardan katılanlar olmaktadır (Y1). Yarışlar ve gruplar arasında iddialaşmalar yarışmacıları teşvik etmektedir (Y1). Kulüpten arkadaşlarının desteğiyle hep beraber Afrika'ya gitmişler ve uzun soluklu macera yaşamışlar. Doğayı, koyuları, gölleri keşfetmenin yolu eğitim aldıktan sonra günlük ve haftalık deniz kanosu turlarında mümkündür (DK1). Dağ bisikleti sporu yapmakta ve en son diğer kulüplerden tanıştığı arkadaşlarla yarış organize etmişler (DB1).

Motive etmesidir. Gezilere gidilmektedir: Farklı denizlere kulüp arkadaşlarının teşvikiyle ve bazen de aniden karar vererek gitmekte (DK1). Kulübe katılma kişinin ufkunu açar, motive eder ve hoşça zaman geçirmesini sağlar (T1).

Sporları tanıtma ve eğitim alma fırsatı sağlamaktadır: Kocaeli doğa sporlarına kayıt olarıktan kayağa başlıyor, kayak sporunu çok seviyor, arkadaşlarla dağlara gidiyor (KAY1). Dağcılık yanında yelkencilikte de hizmet vermekte ve doğa sporlarını olan ilgisi her gün artmaktadır (D3).

Çocukluk Dönemleri

Çocukluk dönemleri hareketli ve maceralarla ve hayallerle doludur.

Çocukluk dönemlerini hareketli olarak tanımlamaktalar: Hareketli çocukluk geçirmiştir (Y1). Sporla ilgi bir çocukluk yaşamakta ve küçükken korkusuzca tepelere tırmanarak, hayal kurmak ve mutluluk temel gayedir (D1).

Korkusuzca maceraya atılmaktadır: Sporla ilgi bir çocukluk yaşamakta ve küçükken korkusuzca tepelere tırmanarak, hayal kurmak ve mutluluk temel gayedir (D1). *Çocukluk hayalleri maceraya yoğundur:* Amcası büyük yolcu gemilerinde çalışmış ve çocukluğunda gezgin kaptan hikayesini anlatmış.

Çocukluğundaki hayallerinde deniz, sonsuzluk ve özgürlükle ilintili (Y1). Denizde arkadaşlarımla balık tutma hikayeleri hep aklıdadır (Y1).

Doğa sporlarını yaparlarken çocuk dönemlerine döndüklerini düşünmekte: İçindeki çocuğu sevgi ve şefkatle canlı tutmanın yollarından biri de deniz sporları yapmak, dalganın ve rüzgarın sesini dinlemek ve yarışmaktır (Y1). Üniversite çağlarında doğa sporlarına ilgisi başlamakta ve kendisindeki çocuk muzurluğunu ortaya çıkardığını düşünür (D4). Bütün doğa sporlarını sevmekte ama özellikle çocuk gibi hissettiren ve ilham veren denizde olduğu için yeni gelişen deniz kanosu tercih eder (DK1).

Doğa Sporuna Başlangıç ve Tercih

Spora başlama dönemi küçük yaştan ve ağırlıklı olarak lise ve üniversite çağlarında olmaktadır: Üniversite çağında arkadaşlarla uzun ve keyifli vakit geçirmek amacıyla başlamıştır (D2). *Her zaman çocukluk çağında bir ilgi mevcuttur:* Doğa sporlarına ilgisi çocukluktan başlıyor ve zamanla eğitmen olacak şekilde geliyor (DB1). *Hemen üniversite sonrasında başlayan vardır:* Üniversite sonrası doğa sporuyla ilgilenmektedir (N1).

Doğa sporlarına başlama döneminde pek çok doğa sporu denenmiş ama sonunda bir tanesine odaklanılmıştır. Yelkenli: Rafting, dağ tırmanışı, trekking gibi farklı doğa sporlarını keyifle denemişsem de yelkenlinin verdiği rüzgârın dalganın ve dilin (tremolo, usturmaç) hiçbir şey tutmuyor (Y1). *Dağcılık:* Farklı doğa sporları denedikten sonra dağcılıkta karar kıldı çünkü hem eğlenceli hem de zirveye varmanın mutluluğunu yaşadı (D1). *Deniz kanosu:* Bütün doğa sporlarını sevmekte ama özellikle çocuk gibi hissettiren ve ilham veren denizde olduğu için yeni gelişen deniz kanosu tercih eder (DK1). *Doğa fotoğrafçılığı:* Bütün spor dallarını yaptıysa da en çok heyecanlandırıcı doğa fotoğrafçılığı çünkü deklanşöre bastığında yeni bir dünya açıldığına ve sonsuza kadar durduğuna inanmaktadır (F1). *Trekking:* Bütün doğa sporlarından keyif alıyor ama en çok trekking seviyor (T1). *Dalış:* Bütün doğa sporlarını yapmış ve en çok dalışa ilgi göstermiş çünkü maviliğin içinde zaman geçirmekten keyif almaktadır (DAL1).

Eğitmenliğe Geçiş

Eğitmenliğe yönelme de iki motivasyon vardır: Gençlere yol gösterme ve sevdiği işi yapma.

Gençlere yol göstermede hayatın anlamını bulmaktadır: Çok uzun süredir yelken sporu yapması sebebiyle 15-16 yaşındaki gençlere yol gösterme amacıyla eğitmenliğini de yapmaktadır (Y1). Tepede izcilik kulübünden gelen öğrenci arkadaşlarla kamp yapmışlar (K1). Eğitmenliğini de yapmaktadır (DAL1). Artık küçüklere eğitimler vermektedir (D1).

Sevdiği işi yapmaktan keyif almaktadır: Toplumda ebeveynler belli mesleklere karşı çocuklarını zorlasalar da ben şanslı bir çocuk olarak ailem denize olan sevgimden dolayı beni denizciliğe seyretti (Y1). Çok keyif aldığı için ve uzunca bir süre yaptıktan sonra da eğitmenlik belgesi almış (N1). Genellikle üniversite sonrası eğitmenliğe yönelmektedir: Üniversite sonrası doğa sporuyla ilgilenmekte (N1).

Doğa Sporlarının Zorlukları

Doğa sporunda zorluk dört noktada ortaya çıkmaktadır: Eğitimsizlik, cankurtaran, masraf ve tedarik. *Eğitim düzgün alınmadığında kaza olmaktadır:* Nehir kanosunu tam öğrenmeden eksik teçhizat ile derin sularda iyi yüzmeyi bilmeden bu spora başlamaları (NK1). *Cankurtaran Eksikliği:* Derin sularda cankurtaran bulunması istenmekte ve kulüp olarak kanuni yollara başvurmakta (NK1). *Masraflı:* Dağa

ulaşım masraflı ama spor yapma anlamında bir zorluk olmamıştır (KAY1). *Malzeme tedarikinde zorluk*: Fotoğraf makinesinin parçalarını İstanbul'dan getirmek zorunda olmasından dolayı zorlanmaktadır (F1). Ekipmanların dışardan gelmesinden dolayı sıkıntı yaşanmaktadır (D3). Malzeme temininde zorlanır ama kulüp ve kendi çabalarıyla aşar (DK1).

Şehrin Doğa Sporları İmkanları

Kocaeli'nin doğal güzellikleri ve doğa sporlarına uygunluğu sıklıkla değinilmiştir: Kocaeli doğa güzellikleriyle spora çok uygun bir şehirdir (NK1). Kocaeli doğal zenginlikleriyle altın değerindedir (D2). Kocaeli doğa güzellikleriyle kendini davet etmektedir (F1). *Başka ülkelerle ve şehirlerle karşılaştırılmaktadır*: Dünyada pek çok yere de gitmiş olsa, Kocaeli'nin ve Maşrukiye'nin doğa güzelliklerinin farklı olduğunu düşünmektedir (D3). *Maşrukiye gibi yöreler sıralanmaktadır*: Maşrukiye'de kamplar çok keyifli geçmektedir. *Dağ bisikleti*: Zorlu parkurlar, elverişsiz havalar olmasına rağmen Kocaeli dağ bisikleti yapma konusunda eşsiz (DB1). Dağ bisikletiyle dünyada ve Türkiye'de birçok yarışlar kazanmış ama Kocaeli'ndeki yarışların heyecanı farklıdır (DB1). *Gereken öneminin verilememesi*: Kocaeli'nde doğa sporları yapacak organize alanların yeterince bulunmamasından şikayetçi (T2).

Tartışma ve Sonuç

Doğa sporlarının kişiye katkılarında olan mücadele etme, zorlukları aşma, doğa güzelliklerin farkına varma daha önceki çalışmalarda göstermiştir (Godbey, 2009). Tehlikeye karşı tetikte olma bilişsel zekâyı geliştiren faktördür (Toczek-Werner ve Sołtysik, 2009; Gürer ve ark., 2020). Bu çalışmada ayrıca planlama yapmayı sağlaması da bilişsel zekâyı artıracak başka bir etkidir. Ayrıca doğa sporları iki tezat durumu hem heyecan getirme hem de sakinleştirmeyi barındırmaktadır. Burada özellikle çocukluk dönemlerine bir özlem tespit edilmiştir. Doğa sporları yapanlarda çocukluktan gelen maceraya karşı güçlü dürtüleri oluşmuştur. Çocuklara macera dolu masallar anlatılmasının, doğa gezilerinin, toprakla, denizle zaman geçirmeleri, küçük teknelerle başlamalarının doğaya yönelmesinde katkı yapacağı düşünülebilir. Doğa sporlarının yapanlarının çocukluklarının bunlarla ilgili bir hikayeleri mevcuttur.

Doğa sporlarına başlamayla üç temel bulgu elde edilmiştir: organizasyonun önemi, gençken başlama ve çocuklukta macera tutkusu.

Doğa sporlarını başlamanın ve sürdürmenin yollarından biri organizasyon dinamizminin içinde yer almaktır. Eğitim alma, etkinliklere katılma, sosyal çevre edinme ve üyelerle bir faaliyetin etrafında kaynaşmak açısından kulüpler çok faydalıdır. Kulüplerin sosyal arkadaşlık ortamını geliştirmeleri, (farklı) sporları tanıtmaları, sürekli faaliyet düzenlemeleri ve motive etmeleri en önemli görevleridir. Doğa sporlarına başlamanın veya devam etmenin yolu bir organizasyon çevresine girmektir.

Spor kulüplerine yönelik dengeli başarı göstergesi (balance score card) kurgulanabilir (Kaplan & Norton, 1992). İşletmelerin tüm performans verileri arasında denge sağlamak amacına yönelik kavramlar, mevcut değerler ve beklenenler tabloya dökülür. Tek veya kısmi değerlendirmeler işletmelerin vizyon koymasını ve bütünsel bakmasını engelleyecektir (Kaplan ve Norton, 1996). Örneğin satışla ilgili tek performans ölçütü markalaşma ve çalışan memnuniyeti gibi işletme bilgilerini içermeyecektir (Kuğu ve Kırılı, 2013). Dengeli başarı göstergesinde 5 unsur sosyal arkadaşlık ortamı, spor eğitimleri, farklı sporların

tanıtımı, faaliyet düzenleme ve motive etmedir. Mevcut durum bu yıl içinde yapılan faaliyetleri içermektedir. 2 defa tekneyle çıkıldı, 3 defa kano ve 1 trekking yapıldı gibi. Arzu edilen durum aynı miktarda faaliyet veya fazlası olabilir. Bu durumda açığın nasıl kapatılacağı ve hangi kaynaklarını konacağı ortaya konmalıdır (Young, 2015).

Doğa sporlarıyla tanışma, ağırlıklı olarak gençken ve üniversite çağlarında olmaktadır. Üniversitelerdeki doğa kulüplerinin faaliyetlerine iştirak etmek doğa sporlarını öğrenmek için iyi bir fırsattır. Doğa sporları içinde bir organizasyona dahil olmamış, gençlik döneminde bu sporlarla tanışmamış ve çocukluk döneminde aktif olması engellenmiş bir kişinin orta ve üst yaşlarında bu sporlara ilgisi olsa da başlaması zordur. Ayrıca gençlik döneminde doğa sporlarıyla ilgilenmiş olsa da sonrasında bir organizasyon çatısında bulunmuyorsa devam etmesi güçleşir.

Her sporun olduğu gibi doğa sporlarında birtakım riskleri vardır. Bu riskleri önlemenin yolu eğitimden geçmektedir. Yeterince eğitim alınmaması ciddi kazalara yol açmaktadır (Graydon ve Hanson, 2010; Moynier, 2004).

Gerek ülkemizin gerek dünyanın güzelliklerini keşfetmenin yollarından biri doğa sporlarını ve bu çerçevede yapılan organizasyonlardan geçmektedir. Özellikle Kocaeli gibi yoğun sanayi kentinin muhteşem doğa güzelliklerini ön plana çıkabilecek potansiyelin değerlendirilmesi gerekmektedir. Sanayi kentinin makine yoğun hayatında bir nefes alabilmenin yolu organizasyonların sayının çoğaltmaktan geçmektedir.

Orta yaşta veya orta yaşı geçmiş bir kişinin doğa sporuna hevesi olmasına karşın başlamadaki zorluk anlaşılmıştır. Doğa sporu yapanlar, ara ara bıraksalar da, gençken başlamışlar ve spor kulüplerine üyeliklerine devam ettirmişlerdir. Bu sporları yapmaya istekli olanların ilk adımı spor kulüplerine üyelik olmalıdır. Eğitim farklı şekillerde (özel dersler) alınabilir ama devam ettirme, motivasyon, becerileri geliştirme spor kulüplerinin içinde olmaktadır. Spor kulüpleri sosyalleşme ihtiyacını karşılayabildikleri ölçüde etkinliklerine talep bulabiliyorlar. Arkadaşlık ortamını kuvvetlendirmeye spor yaptırma kadar önem vermelilerdir.

Öneriler

- Doğa spor kulüpleri başarı kriterlerini spor etkinlikleri kadar arkadaşlık ve motivasyon olarak belirlemedir. Bu iki unsuru sağladıklarında etkinliklere ve eğitime katılımın daha da artacağını görecektir.
- Doğa spor eğitimleri veren kişiler veya organizasyonlar kulüp dahi olmasalar da bunu kulüp ruhu içinde katılım ve arkadaşlığın yüksek olduğu bir yapıya büründürmeleri gerekmektedir. Üyeler arasında iletişim ve iş birliği organizasyonu büyütecektir.
- Bu sporları öğrenmek isteyenler kulüp ortamının sağladığı grup psikolojisi ve arkadaşlık ortamından beslenerek spordan devamlılığı sağlayabilirler.
- Şehirlerin doğa güzelliklerini korunması ve faydanılması kulüp benzeri organizasyonların çoğalmasına bağlıdır.

Kaynaklar

- Akın, M.S. (2019a). Kullanıcı gerçekten ne ister? etnografik metotları ile derinlemesine araştırma. *Anadolu İktisat ve İşletme Dergisi*, 3 (1), 1-25
- Akın, M.S. (2019b). Kullanıcının bağlamının önemi ve bağlamsal sorgulama. *Istanbul Management Journal*, 87, 1-25.
- Akın, M.S. (2020). *Advanced Design Thinking Model For Innovation and Entrepreneurship: Ethnographic, Brainstorming, Prototyping (EBP Canvas Method) (s.20-40)*. Berlin: Lambert Publishing.
- Coulter, R. A., Zaltman, G., & Coulter, K. S. (2001), Interpreting consumer perceptions of advertising: an application of the zaltman metaphor elicitation technique. *Journal of Advertising*, 23 (3): 57.
- Çakıcı A.C., Yavuz G., Çiçek M. (2014). Dağcılık turizmine katılımı dikkate alınan hususlar üzerine bir araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 75-94
- Demir C., (2003). Demografik özellikler ile sağlanan imkanların sportif faaliyet tercihleri üzerine etkileri: üniversite gençliğine yönelik bir uygulama. 1. Gençlik, Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu. Türk Hava Kurumu Basım Evi İşletmeciliği. Ankara, 1-24.
- Dinç, S.C. (2006). Doğa sporları etkinliklerine ilişkin liderlik ölçeğinin geliştirilmesi. Doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Draper N., Jones G.A., Fryer S. Hodgson C., Blackwell G. (2008). Effect of an on-site lead on the physiological and psychological responses to rock climbing. *Journal of Sports Science and Medicine*, 7(4), 492-498.
- Dubrin, A.J. (1995). *Leadership: Research findings, Practice and Skills (pp. 56-95)*, Houghton.
- Elliot, R., Elliot N.J. (2003). Using ethnography in strategic consumer research. *Qualitative Market Research An International Journal*, 6(4), 222.
- Erdoğan, N. (2013). Sürdürülebilir turizm, ekoturizm, doğa turizmi farklılıkları nelerdir ya da farklı mı? http://files.nazmiye-erdogan.webnode.com.tr/200000176-a3471a4420/Nazmiererdogan_makale.docx, (Erişim Tarihi: 23.06.2015).
- Faulkner, L. (2003). Beyond the five-user assumption: Benefits of increased sample sizes in usability testing. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 35, 379–383.
- Godbey G. (2009). Outdoor recreation, health, and wellness. *Understanding and Enhancing the Relationship, Resources for the Future*, 1-29.
- Graydon D. Hanson K. (2005). *Dağcılık Zirvelerin Özgürlüğü (s. 90-110)*. İstanbul: Homer Kitabevi ve Yayıncılık Ltd. Şti.
- Graydon, D. Hanson, K. (2010). *Zirvelerin Özgürlüğü (Çev: T. Fındık) (s. 14-45)*. İstanbul: Homer Kitabevi ve Yayıncılık Ltd. Şti.
- Gürer, B. (2012). Investigating the leadership skills in outdoor sports & search and rescue. PhD thesis, Abant İzzet Baysal University, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Gürer, B., Alıncak, F., Öçalan, M. (2016). Türkiye'deki dağcılık ve doğa sporları kulüpleri ile faaliyet alanlarının incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(3), 987-1000.
- Gürer, B., Ünal, S., Arıkan, V. (2020). Doğa Sporları Yapan Bireylerin Genel Öz Yeterliliklerinin Problem Çözme Becerisine Etkisi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(2), 13-26.
- Gürer, B., Yıldırım, E., Abakay, U. Altıngül, O. (2015). Examination of time management of the ones who do mountaineering in terms of some variables. *International Journal of Sport Studies*, 5(9), 1054-1061.
- Hörst E.J. (2008). *Training for climbing*. Falcon Publishing and Choclestone Pres.
- Jack S.J., Ronan K.R. (1998). Sensation seeking among high and low risk sports participants. *Personality and Individual Differences*, 25(6), 1063-1083.

- Kaplan A., Ardahan F. (2013). Doğa sporları yapan bireylerin profilleri, doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar: Antalya örneği. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 93-114
- Kaplan, R.S., Norton, D.P. (1992). The Balanced Score Card Measures That Drive Performance. *Harvard Business Review*, January-February, 1-79.
- Kaplan, R.S., Norton, D.P. (1996). Using The Balanced Scorecard as A Strategic Management System. *Harvard Business Review*, 74(1), 1-13.
- Kelley, M.P., Coursey, R.D., Selby, P.M. (1997). Therapeutic adventures outdoors: A demonstration of benefits for people with mental illness. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 20(4), 61-73.
- Kelly J.R. (1990). *Leisure* (pp. 50-63). Englewood, Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Kiper, T., Arslan, M. (2007). Anadolu'da doğa turizmi kapsamında doğa yürüyüşü güzergahlarının belirlenmesinde örnek bir çalışma. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 4(2), 165-174.
- Koçak, F., Balcı, V. (2010). Doğada yapılan sportif etkinliklerde çevresel sürdürülebilirlik. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 2(2), 213-222.
- Kuğu, T.D., Kırılı, M. (2013). İşletme performansının değerlendirilmesinde bir yenilikçi yönetim muhasebesi aracı olarak balanced scorecard uygulaması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 301-318.
- Liedtka, J., King, A., Bennett, K. (2014). *Solving Problems With Design Thinking* (pp. 48-82), New York: Columbia Business School.
- Liedtka, J., Ogilvie, T. (2011). *Designing for Growth* (p.10-20). New York: Columbia Business School.
- Llewellyn, D.J., Sanchez, X., Asghar, A., Jones, G. (2008). Self-efficacy, risk taking and performance in rock climbing. *Personality and Individual Differences*, 45(1), 75-81.
- Lourens, T. (2010). *Her Yönüyle Dağcılık ve Tırmanış Kitabı* (çev: P. F. Özülkü) (s. 45-60). 1. Basım. Alfa Basım Yayım ve Dağıtım, İstanbul.
- Luma Insistutue. (2012). *Human Centered Design* (pp. 9-14). Pittsburg: Free Press.
- Merriam, S.B., Tisdell, E.J. (2015). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation* (pp. 35-67). John Wiley & Son.
- Moynier J. (2004). *Herkes İçin Dağcılık* (s. 67-89). İstanbul: Bilge Sanat Yapım Yay.
- Neuman, J. (2004). Education and learning through outdoor activities. *Games and problem solving activities, outdoor exercises and rope courses for youth programmes* (pp. 60-90). Prague: DUHA.
- Nielsen, J. (2000). Why You Only Need to Test with 5 Users. <https://www.nngroup.com/articles/why-you-only-need-to-test-with-5-users/>.
- Nielsen, J. (2012). *Intranet Usability: The Trillion-Dollar Question*. www.nielsen.com.
- Nielsen, J. (2020). How Many Test Users in a Usability Study? <https://www.nngroup.com/articles/how-many-test-users/>.
- Plummer R. (2009). *Outdoor Recreation* (pp. 76-89). New York: First Edition Publishe by Routledge.
- Toczek-Werner, S., Sołtysik, M. (2009). Participation of Poles in outdoor sport activities in view of age diversification. *Studies in Physical Culture and Tourism*, 16(4), 431-438.
- Urcan, N. (2015). *Geleneksel Tırmanış*. TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Ajans Ankara Reklam Rasarım Matbaa ve Tan. Hiz. İzmir, 116.
- Wagner, R.J., Campbell, J. (1994). Outdoor based experiential training: Improving transfer of training using virtual reality. *Journal of Management Development*, 13(7), 4-11.
- Young, I. (2015). *Practical Empathy: For Collaboration and Ceativity in Your Work* (68-88). New York: Rosenfeld Media.
- Zaltman, G. (2003). *How Customers Think: Essential Insights into the Mind of the Markets* (pp. 45-55). Boston: Harvard Business School Press.

Zaltman, G., Zaltman, L. (2008). *Marketing Metaphoria: What Deep Metaphors Reveal about the Minds of Consumers* (pp. 13-21). Boston: Harvard Business School Press.

Makale Alıntısı

Akın, M. Ş. (2021). Doğa Sporlarının ve Doğa Kulüplerinin Üyelere Katkısı [The Contribution of Nature Sports and Nature Clubs to Members], *Spor Eğitim Dergisi*, 5 (3), 01-13.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.